

küçük
İSKENDER

Papağana
Silah
Çekme

çığrından çıkan bedenimi
çağına iade ediyorum!

♥ can
çağdaş

küçük İskender

papağana
silah çekme!

Can Çağdaş

papağana silah çekme!, küçük İskender

© 2024, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: YKY, 1998

Can Yayınları'nda 1. basım: Eylül 2024, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Abdullah Ezik

Editör: Gonca Özmen

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni ve dizi tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Aylin Güler / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No: 16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-6412-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

küçük İskender
papağana
silah çekme!

şiiR

küçük İskender'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

"Her Şey" Ayrı Yazılır, 2016

Waliz Bir, 2016

Mayıs Giremez, 2017

The God Jr, 2017

Ölen Sevgilimin Şiir Defteri, 2017

Kırık Kadeh Sineması İftiharla Sunar, 2017

Türkçe Sözlü Hafif Mavi, 2017

Periler Öürken Öür Diler, 2017

Arkadaşlar İçin İntihar Vakti, 2017

İkinci Waliz, 2018

666, 2019

Dedem Beni Korkuttu Hikâyeleri, 2019

Erotika, 2019

Yirmi5april, 2019

Gözlerim Sıgmiyor Yüzüme, 2019

Burç Hikayeleri, 2020

İskenderi Ben Öürmedim, 2020

Cangüncem, 2022

Bir Çift Siyah Deri Eldiven, 2022

küçük İskender (Derman İskender Över), 28 Mayıs 1964'te İstanbul'da dünyaya geldi. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde beş yıl eğitim gördü. Tıp eğitimini de, peşinden girdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nü de yarıda bıraktı. Şiir, roman, deneme, günlük gibi pek çok edebî türde eserler verdi. Yurtdışında yayımlanan antolojilerde şiirleriyle yer aldı. 2000 yılında Orhon Murat Arıburnu, 2006 yılında Melih Cevdet Anday Şiir Ödülü'nü kazandı. 2014'te Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nü, 2017'de Necatigil Şiir Ödülü'nü aldı. Avrupa'da, ABD'de şiir okumalarına, panellere, sempozyumlara katıldı. Kürtçe ve Almanca kitapları basıldı. Şiir performansları yaptı, *Ağır Roman*, *O Şimdi Asker* gibi sinema filmlerinde rol aldı. küçük İskender 3 Temmuz 2019'da öldü.

İçindekiler

Önsöz	13
tehlikeli oynaşma	
uzak günlükler	25
pil	27
çin lokantası	28
üçgen üç gen	31
vampir rotası	32
retorik	33
su su lütfen biraz su	34
herhangi	35
porsche	36
küçük sinek	39
.., ...	40
flucin	41
kurye'nin son sırrı	43
tanrıların yeryüzü seyahatnamesi	44
şokkoş	47
tam macera aşk maskları	48
kaldığı metalle birleşir şehrin soluk benizli trajik ve mağrur	50
adrena - line	51

dağınık gözlü atların tiradı	53
şeyh zenne	54
seni hedefliyor brahms	56
the ant	57
perili nilüfer	59
müsaade bey	60
aşk lazım partisi	61
erotik soruşturma	63
zından güncesi	65
iyi niyet kutusu	66
karaltı	67

gelecek salı sonbahar

paris	72
arabesk	75
dilemma	76
aşka dair	77
heder	78
carta	79
kurşun deliđi	81
bakir	83
mermerâhim	85
o BakarKör	88
trainspotting	89
lacivert şeytan	91
ska cin	93
ska gulyabani	94
parantez	95
jiujitsu ekselansları	96
son yanlış yolcu	98

temmuz külleri	100
george michael'ın yorumuyla elton john-bernie taupin'in tonight adlı parçası senin!	102
netice itibarı	105
bir	108
kurşunsker	109
vampir aryası	111
ü dönüşü	113
hamle	114
kötü çocuklar ölmeyecekler	115
orain istambol	117
paşa çayı	119

kaknus

ifade <i>m</i>	124
jiletlenmiş bir yüzle geliyorum sana arkamda belirsiz yüzyıllar ayakta	127
hatırlayan delikanlılar tangosu <i>f</i>	130
ana çıtırtılar kılavuzu	131
pusu metinleri	132
ante mortem şarkısı	139
vardı büzüşüp utanan	141
çıt!kırdım	142
suallerde kendine rüzgâr ters	143
fassbinder	145
izleri neden seyreden	146
öbür	147
füme	148
garam	149
ay aralama etüdüleri I, ...	151

ay aralama etüdüleri II, ...	152
atış böcekleri	153
manti palas	154
lucky luke	156
kedi, patik, kuyruk, bıyık, röya	157
şaheser bok hapı	158
isabel, senden bunu beklemezdik! / 1	160
isabel, senden bunu beklemezdik! / 2	161
isabel, senden bunu beklemezdik! / 3	162
isabel, senden bunu beklemezdik! / 4	163
isabel, senden bunu beklemezdik! / 5	164
isabel, senden bunu beklemezdik! / 6	165
isabel, senden bunu beklemezdik! / 7	166
isabel, senden bunu beklemezdik! / 8	167
isabel, senden bunu beklemezdik! / 9	168
isabel, senden bunu beklemezdik! / 10	169
18 numaralı kayıp valiz	170
Erlık Körmös'ün Metaneti, ...	172
Yar Basıncı, ...	174
muazzam kurye'nin satranç açılışı:	177
topal soprano'nun prelüdü:	178
sarp içses'in zaaf filikalaları:	179
tartaklanmış rehber'in üşümesi:	180
hükümdar dahhak şimendiferi'nde cinayet:	181
reşidname'nin son sözü:	182

Önsöz

Şiirimizde ayrıksı bir yere sahip olan küçük İskender şiiri, tehlikeli uçurumlardan inilen bir yeraltı kentini andırır. Bu kentin karanlık dehlizlerine yönelen okur, her dönemde şairin sarsıcı, sorgulayan, şaşırtan tavrı ve sesiyle karşılaşır. Geçitler, bile isteye tahrip edilmiş, köprüler yıkılmış, bilindik tüm göstergeler değiştirilmiştir. Onun şiirine ancak şairin bıraktığı izlerden varılır. Her şeyden önce bir reddediş şiiridir küçük İskender şiiri. İçeriği, dili, biçemiyle tümünden bir reddediş. *papağana silah çekme!*, adının ardında yoğunlaşan anlam dünyasıyla şairin yapıtları arasında bu tavrın en çok belirginleştiği kitaplardan biridir. İskender, hem gezindiği alanlar hem de şiir dilinde gerçekleştirdiği kopuş ile sürdürülegelene, alışılmışa ve “papağanlaşma”ya karşı durduğunu gösterir. Okuru kendi karanlık geçitlerine çağırır – o yeraltı kentine.

İlk baskısı 1998’de yapılan *papağana silah çekme!*, küçük İskender’in sekizinci şiir kitabı. Şair, bu kitapta 1987 ile 1997 yılları arasında yazdığı 80’den fazla şiiri, “tehlikeli oynaşma”, “gelecek salı sonbahar”, “kaknus” ve “18 numaralı kayıp valiz” başlıklı dört bölümde toplamıştır. Burada yine delişmen, sorgulayıcı, şaşırtıcı, kıvrak, pıtraklı, akortsuz, diri şiirlerle karşılıyor bizi. Okurunu da değiştiren, dönüştüren şiirler bunlar. Yine aşkın, pervasız, arzulu, kışkırtıcı, atak, oyunbozan bir şairleyiz. İskender, bu kapsamlı kitabıyla şiirinin gezindiği alanları, kurcaladığı meseleleri, çomak soktuğu arı kovanlarını iyiden çeşitlendiriyor. Özellikle “çin lokantası”, “porsche”, “tam macera aşk maskaları”, “şeyh zenne”, “paris”, “bakir”, “jiujitsu ekselansları”, “kötü çocuklar ölmeyecekler”, “orain istambul”, “isabel, senden bunu beklemezdik” adlı şiirler unutulmaz.

İskender şiirinin üzerinde serpiildiği zemin, 20. yüzyılın ikinci yarısında gelişen özgürlük hareketlerinden bağımsız değildir. Özellikle 1960'lı yıllar ve sonrasında dillendirilen cinsel devrim, özgürlük söylemi sanatta da yansımalarını bulur. Cinsellik başta sinema, fotoğraf ve resim, edebiyat gibi sanat dallarında, modada, medyada görüntü, söz ve söylem olarak, Foucault'nun da belirttiği gibi, cinsel arzu üreten bir beslenme kaynağı olur. Çağımızın tüketim ya da gösteri toplumu olarak da nitelendirilen liberal kapitalist toplumlarında, dinler ve geleneksel ahlakça baskı altına alınan, gizlenen cinsel arzu ve haz, reklamlardan sanata bireyleri ayartacak biçimde, mekanik cinsellik ve sanal seksi de içeren pornografik metaya dönüştürülerek pazarlanmaktadır.

küçük İskender de, Georges Bataille gibi, cinsellik üzerine konan sınırlama, kural ve yasaklara karşı cinsel arzuyu kıskırtarak başkaldıran; dinler, egemen ahlakın değerleri, iktidar ve her türlü otoriteyi hiçe sayarak bedensel özgürlüğü savunan, isyankâr bir şairdir. Tam demokratik bir ülkede değil de kimi temel hak ve özgürlüklerin baskı altında tutulduğu, geleneksel bir Ortadoğu toplumunda "Şeytanı tanıdım tanrıdan önce", "*aman allahım inancım yok!*" diyen bir şair olarak, Nietzsche'nin yaptığı gibi, verili ahlaka ve o ahlakın savunduğu yasaklayıcı "erdem"lere, içeriği yozlaştırılmış kavram ve değerlere karşı çıkar. Siyasal düşüncelerinden cinsel kimlik ve kişiliğine; yaşamıyla, tutum ve davranışlarıyla "kendini" olabilen, aykırılık, uyumsuzluk ve başkaldırısını yüreklice seslendiren İskender, bu tavrını şiirlerinde de ortaya koyar. Bu kitabındaki şiirlerinde de "*Ama bize biraz Bira verseler kilisede*", "*Bir eşte arzuladığım / her zaman bulunandır fahişelerde*" (çev: S. Özpallabıyıklar) benzeri dizeler yazan William Blake'i andırırçasına, başta cinsel arzu ve hazlarını, özgürlük istemini sınır tanımadan, iç dünyasındaki tüm karmaşa, karşıtlık ve çatışmaları, gerilimi de duyurarak kaba, saldırgan, küfür ve argo da içeren şiddet diliyle açığa vurur.

Erotizmi "bedenin şiiri", şiiri de "dilin erotizmi" olarak gören Octavio Paz'dan yola çıkarak söylersek, küçük İskender de en çok beden ve cinsellik izlediğini, bedensel erotizmi işler. Aşkın kutsallığına çomak sokarak, cinsel arzunun gücünü ve engellenemezliğini, bedenin sınır tanımazlığını vurgular. Bedenin toplumsal kısıtlamalar ve baskı altında tutulmasına diklenir. Bedeni fantezilerle, düşlerle, çağrışım ve imgelerle görüntüye, sese, söze dökerek cırlıçıplak önümüze serer. Eşcinsel ve travestilerin, uyuşturucu bağımlıları gibi marjinalerin sapkınlık sayılan, bedensel hazza yönelik cinselliklerini, abartılmış, açık saçık bir dil ve anlatımla, özel cinsel yaşamından da sakıncasız söz ederek dile ge-

tirir. Maske takmadan, duygu ve düşüncelerini gizlemeden, başkalarının ona öğretilenleri bir papağan gibi yinelemeden, özünde olanı ortaya koyar. “ilerledim gövdenin gövdeyi bulandırıldığı / şaha kaldırdığı boşluklarda!” diyerek “sevişirken direksiyon hâkimiyetini kaybetmeyi ve / insan teninin en tehlikeli havzasından / o kapkaranlık şarampole yuvarlanmayı!” göze alır. Şiirleri üstüne başına benzeyen ender şairlerden biridir küçük İskender.

Roland Barthes, çevik ya da yorgun olabilen Parisli ve dinlenmiş, hantal, sayfiyeli olmak üzere, bulunduğu yere göre iki farklı yerel bedeni olduğunu belirttiikten sonra, bunlara ek olarak bedeninin coşku kaynağı olmasına değinir. Ayrıca onun için, bedeninin “migren ve şehvet biçiminde”, yani “fiziksel acı” ve “cinsel ilişki zevki” olarak varlığından söz eder. küçük İskender şiirinde de beden imgesi önemli bir yer kaplar. Birçok benzetme, eğretileme ve imgesi, alışılmadık bağdaştırmaları bedenle, organları ve işlevleriyle, cinsellikle ilgilidir. “Esir düştüm esrarına bedenim” diyen bir şair olarak, “mknatıs tenlerin” çekimiyle elektriklenip esinlenir; “koltukaltlarının şeytan atlasları”nda yer alan “tendeki yabanıl bitki örtüsü”nü kaldırır. “Tenden buharlaşan sperm yağı”ndan, “çapkın kadınların günahkâr kasıkları”ndan, “garajda trompet çalacak” kalçalardan, “çıplak modelin apışına yağın kar”dan, “haremağasının nur içi mağarası”ndan, “yağmurun dönüp dönüp laf attığı güzel götlü kız”dan, “gül ibne”lerden söz eder. Şiir özneleri arasında “saten miço. leylak miço. orospu miço.” da vardır; “Amcık Ağız / Lılar” dediği kişiler, “iki çüklü delikanlı”lar, “kurabiye oğlanlar”, “piçler” de. Isabel gibi, “yarısı masum erkek, yarısı mahlas kadın”lar da. “Orain İstanbul” şiirine, “erkek Zeynep’le” “a’met abla”, “lezze semia” ve “puşt turgut”, “pezo korkut”, “tombalacı kız efe” gibi “orospu komandosunu” oluşturacak aykırı kişileri konuk eder. Bu özneler, kendilerine özgü yaşamları, kişilikleri, ilişkileri ve argosu zengin gündelik konuşma dilleriyle yer alır şiirlerde: “...taşaron turgut’un karısı / lezzo semra’ilen öttürüyor her gecenin baykuşunu / ve kokoreççi süleyman’ın kalkmadığında kuşu / yatakta hep bi’ beyi’az dizi aşkı yaşıyor / kütürdetiyor yezit istiklal’i allahuma / korkma sönmezi ezberleyememiş hürriyet çocuğu //...// tombalacı kız efe’nin kıcı kanamıştı ilkinde / topal acı, kör hüüzün, çolak haysiyet meselesi / halis bitlis tütünü bastıydı puşt turgut makata / sonra da sarıp bi’ güzel içmişti onu ince kâğât”

Dışlanan, ötekileştirilenlerden biri olarak, onu sapkın, günahkâr sayanlara, kötü görenlere karşı, eşcinsellikten alkol ve uyuşturuculara, ruh karşısında horlanıp aşağılanan, suçlanan gövdenin cinsel arzusunu

doyurmanın verdiği hazza ve mutluluğa; kötü sayılanların ve yasaklananların çekiciliğini dile getirir. Karanlık sonsuzluğumuza ışık tutar. İnsanın varoluş ve etkin olmak için gereksindiği enerjiyi, yaşama gücü ya da libidoyu daha çok cinsel içgüdüden, karşıtlıklardan, kutsal-yüce-iyi-güzel gibi değerler karşısında günah-bayağı-itici-kötü-çirkin sayılanlardan aldığı inancıyla, bireysel özgür seçimiyle onlara yönelir. Dış dünyadaki çürümüşlükten, kurulu düzenin “sürü toplumu”na benimsenmiş kurum, kural ve yasaklamalarından, çıkara dayalı bayağılıklarından, bencillik, ikiyüzlülük ve yalanlarından uzaklaşarak bilinçaltına, düşümlere, gerçeküstüne yönelir kimi zaman. Lacivert takım elbiseli timsahtan da söz eder, papağanı papağana silah da çektirir, cesedi cesetle çılgınca dans da ettirir. “*gökkuşağını geçirdim dikiş iğnesinin deliğinden*” diye de yazar. “*Çirkef kutsanışlar*”a karşı, yeni bir anlam, karşıtlıklar ya da yeni bir ritim yaratmak için uydurma sözcükler kullandığı da olur. “*anya manya alamanya*” gibi sesin öncelendiği bağdaştırmalar yapar. “*çığırından çıkan bedenimi çağına iade ediyorum! / buz tutmuş bir ruhum ben / erirsem geri dönemem!*” diyerek başkaldırır. “*tanrı çıkartıp / şeytan soktular ruhuma*” diye yazar. İntiharı çağrıştıran şu alaysı dizeleri de yazar: “*tutmazsan eğer beni / kendimi en iyi dizemden aşağı da atacağım!*” Eşcinseller adına konuşur: “*biz bu gezegene başarılarımız aids’i / tıpkı / açlıkta bir ekmeği bölüşür gibi paylaşmaya geldik! // bir junkie’yle bir ibnenin sarmaş dolaş dansında yeryüzünden korkması gerekenler, seyircilerdir aslında!*” Neyse odur, “*domalsın önümde kötülüğün soyağacı / şartsa, yeterse, / tek başıma ölmeye de adayım!*” diyecek kadar yüreklidir. Güçlü bir itiraz duygusuyla söz alır hep. Sözcüklerle alternatif bir direniş alanı yaratır.

Dünyaya, yaşama, insana ve kendine “*kalbin boyaynası*”ndan bakar şair. Kendi bilinçaltından kentlerinkine uzanır: “*bilinçaltını merak ediyorum sevdiğim kentlerin*” diyerek İstanbul’un kalbi Beyoğlu’na yönelir. “*Beyoğlu, mahmuzlarını taksime vursa*” duyar, duyurur. Kentlerin bilinçaltlarındaki karanlık arka sokaklarına, gece yaşamına, barlarına, genelevlerine, yeraltına dalar. Oralardan, “*yüzyıllık bir şarabın mantarı olmaktan yorgun*”, “*ağustos böceği orospusu*” kadınların çalıştığı “*kerhanelerden de ‘ortodoks’ görüntü*”ler sunar. En eski mesleklerden birinin ağır işçilerinden olan, “*çabuk unutulun*” kadınlardan birinin “*sayılarını yitirmiş bir hedef tahtası gibi vücudu!*”nda dolaştırır ellerini.

İmgeselliği yoğun, içeriği zengin şiirlerinde Yunan mitolojisinden Osmanlı tarihine düşsel yolculuklara çıkar. “*manti palas*” adlı şiirde, bir kız çocuğu olduğu halde bunu gizleyerek erkek doğurduğunu söyleyip

çocuğuna “İphis” adını veren ve onu erkek kıyafetleri giydirerek büyüten kadın; delikanlı kılığındaki kızına, bir kızın âşık olması ve iki gencin nişanlanmaları üzerine telaşa kapılarak bereket tanrıçası İsis’ten yardım ister; tanrıça da kızın cinsiyetini değiştirir. Aynı şiirde, “arkasından” yaklaşılan şehzadelerden, “ibneler”le “dönme”lerden, “tadilattaki gövdeler”den de söz edilir. Şair bilir ki “korsanlar yataklara define gömmez”, bilir ki yataklarda yalnızca uyumaz. Ondandır bedeni kazar ve defineyi oralarda arar. “Kaçınılmaz arzuların ve fikirlerin nü görüntüleri / Kaçınılmaz serseriliklerin derin bıçak yaraları”ndan söz ettikten sonra “bir değirmen dönerdi kasıklarımın eteklerinde” der, içindeki “arzu suyu”nu “adak dudakları(n)ın korkuluğunda”n söze, imgelere dönüştürerek akıtır. “En ahlaksız” sayılan, “en kanlı” gerçekleri de yaşar; karabasanlar, sanrılar da görür; “perili nilüfer”den, “vampir rotası” ve “vampir aryası”ndan, “lacivert şeytan”dan, “ska cin” ve “ska gulyabani”den söz eder. Uyum sağlayamadığı toplumdan, onun egemen inanç ve değerlerinden, baskıcı söyleminden uzaklaşmaya çalışır. Cinselliği yer yer pornoyu andıran bir dil ve anlatımla dile getirir ki J. Baudrillard, pornoyu da bir tür şiddet olarak görür. Egemen siyasal iktidarın kurum ve kurallarıyla yasalarına aykırı eylemlerini ve verili diline karşı kaba, küfürlü, saldırgan, kirli dilini sürdürür.

küçük İskender, “papağanlaşma”ya karşı tavrını, kendi sözcüklerini ve dilini yaratarak gösterir. Sözcüklerin temel anlamlarıyla, gündelik dilin alışılmış kullanımı ve söz dağarıyla yetinmez. Yerleşik dilbilgisi kurallarına aykırı biçimde ön ek ve son eklerle yeni sözcükler türeterek ve sözcükler arasında alışılmadık bağdaştırmalar kurarak şaşırtıcı benzetmeler, eğretilemeler, mecazlar oluşturup yeni çağrışım ve tasarımlar yaratır. Sözcükleri gerçek anlamlarından uzaklaştırıp anlam kapsamlarını genişleterek çokanlamlılık sağlar. Bu yolla okurun düş ve çağrışım gücünü devindirir. Sözcüklerin ses ve biçim özelliklerini değiştirerek, kuraldışı sözdizimine, bileşimlere, hece bölmelerine başvurarak ses ya da anlam değişmesi, çoklu çağrışım ve imgeler yaratmayı amaçlar. Aykırı sözdizimi, şaşırtıcı, etkileyici, özgün anıştırma ve imgelerle şiir dilini yeniler, anlatım olanaklarını genişletir, böylece Türkçeye yeni açılımlar kazandırır.

Şairin kurduğu “İskenderce”, egemen dilin seçkin, incelikli, erdemli, soylu, güzel, iyi, kibar, edepli sözcüklerine karşı bayağı, çirkin, uygunsuz, tiksinti uyandıran, tuhaf sözcükler barındırır. Aşırılık, abartma, çapkınlık, mecaz ve ince alay içerir onun sözcükleri. “Zilletli bir dil”dir bu. Verili edebiyat ve estetiğin “sözcükler mabedi”ne “küfür

bütçesi"nden ayırdığı sözcüklerle dolu kirli "*sözcük çuvalı*"nı boşaltır. Her türlü iktidar ve otoriteye karşı duran bir şair olarak egemen ahlak anlayışına aykırı sayılan sözcükleri kullanmaktan çekinmez. Kurallı dile karşıt bir anlatımla egemen sınıfın diline, kültürel değerlerin kurum ve kurallarıyla yasaklarına, ahlaksal ve estetik anlayışına başkaldırır. Yüksek kültür ve popüler kültür, alt kültür arasındaki uçurumu da yok eder böylece.

küçük İskender'in can yakan bir şiiri vardır. O, yalnız kişiliği ve yaşamıyla değil, yazdıklarıyla da muhaliftir. İçerikte olduğu kadar şiirin biçiminde de yıkıcıdır. Sözdiziminden bağdaştırmalara, yazımdan noktalama imlerine, dilbilgisi kurallarını ve mantık düzenini dikkate almayan, aykırılık ve sapmalarla dolu, saldırgan bir dil kullanır. Uyum sağlayamadığı dünyayı, dil aracılığıyla yıkıp yeniden kurmaya kalkışır. "*Ruhun iktidara prezervatif olması*"na karşı olan anarşistçe tutumunu yazdıklarında da korur, sürdürür. "*Yıllanmış harflerle kuruyorlar çünkü sözcükleri*" dizisinde de belirttiği gibi verili olanla yetinmez; yazımsal yeniliklerle deneyselliklere girişir. Şiir adlarında bile görürüz bunu: "kurşunsker", "ü dönüşü", "çıt!kırıldım", "ifade m", "hatırlayan delikanlılar tangosu f", "üçgen üç gen", ".,.", "flucin", "şokkoş", "adrena-line", "the ant", "carta", "mermerâhim", "ska cin", "lucky luke", "atteş böcekleri".

"*papağana silah çekme!*"de İskender, dil üzerindeki "oyun"larını en ileri boyutlara taşır. Verili dilbilgisi kurallarını bozarak hem şiir diline çarpıcılık, etkililik, şaşırtıcılık gibi yeni boyutlar kazandırır hem de sözcükleri kimi zaman rasgele, hecelerini bile parçalayıp bölerek toplumsal parçalanma, bireydeki kişilik ve kimlik bölünmesi gibi gerçekliklerin dildeki yansımalarını göstermeye çalışır: "*smo/kinleriyle, tesad/üfler, kaç/vrılan, içi/n, swa/zlayarak, a/ğarıyor, rak/ipler, han/çerime, boynuzlarından, oğlanlar/a, u/ğraş, nered/esin, g/ötiürürse, arard/ı, taşı/yarak...*" Şiirlerinden birinde dört sayfalık uzun bir bölümün tüm sözcüklerini tek tek alt alta dizmiş, bir diğerinde kimi sözcüklerin son harfini çift ve birini küçük, birini büyük olarak yazmıştır: "*kuryeE, sopranoO, içsesS, takılanN, zindanN, rehberR*". Dizelerini küçük harflerle başlattığı bir şiirinde ise dize sonunda böldüğü sözcüklerin parçasını ardından gelen dizede büyük harfle başlatır: "*benzer / Siz, kadın / La, hakimi / Yeti, Ağız- / Lular*"

Kitaptaki biçimsel yeniliklerin hiçbiri rastlantısal değildir, aksine titizce tasarlanmış, incelikle örülmüştür. Sözcük bölme ve heceler-sözcükler arasında farklı uzunluklarda aralıklar bırakma yoluyla bi-

çimsel yenilikler arar şair. Sözdizimsel sapmalara yer verir. Kimi sözcük, hece ve harflerin daha koyu renkte ya da italik basılması, diğerlerinden daha büyük puntolarla yazılması gibi kaligrafik düzenlemelerle görsel denemelere de başvurur. Kitaptaki son şiiri de bitişine noktalı virgül imi koyduğu “ay kırıldır aşk;” dizesidir ki bu, küçük İskender şiirindeki açık uçluluğun, yazımsal sapmalarından noktalmasına aykırılığın göstergelerindedir.

küçük İskender’in şiirlerinde dikkati çeken özelliklerden biri de ünlem imi kullanımının sıklığıdır. Ansızın beliren coşkuları; arzu, sevinç, şaşırma, öfke, acı, korku, özlem gibi duygu ve tepkileri; belirli düşünce, tutum, eylem ve uygulamalara karşı çıkma, onları eleştirme; abartma, alay etme, yerme, anlamı pekiştirme, dikkat çekme ve meydan okuma gibi duygu yüklü eylemleri, durumları belirtmede kullanılan ünlem, İskender’in öfkeli, küfürlü, saldırgan diline ve anlatımına oldukça uygundur.

Biçimsel olanakları çeşitlendiren İskender, Alman edebiyatına özgü ve ilk örneğini Behçet Necatigil’de gördüğümüz iki kısa çizgi kullanımını da benimsemiştir. Şiirde farklı çağrışımlar uyandırıp çoklu anlamlar yaratmak, şiiri örtükleştirmek amacıyla başvurulan ve “düşünce çizgisi” diye adlandırılan bu teknikte, sözcük eksiltme yoluyla, bir duygu ya da düşünce tam olarak söylenmeden bırakılır, boşluğu okurun doldurması, şiir cümlesini tamamlaması beklenir; duraklayıp düşünmesi için okurun dikkati çekilir: “*hangi kadehte sol elinin izleri -- / konuşmuyor.*”, “*mücevherler üzerinde ince bastonunun gövdesi -- / çıkarttığı listedeki...*”, “*cinnet denemeleri ve söküük sonbahar giysileri -- / uzak ve mağrur*”

İskender, iç dünyasındaki duygusal-düşünsel karmaşa ile dış dünyada olup biteni şiirinde yansıtip duyurabilmek için ses, sözcük ve anlam düzeyinde sapmalar içeren bir dil ve anlatıma başvurur. Kimi zaman alay, yergi ve eleştirilerini, başkaldırısını da bu yolla, gerçekliğe düşsellik ve olağanüstülükler de katarak yadırgatıcı bağdaştırmaları, özgün imgeleriyle söyler. Siyasal ya da yazımsal her türlü iktidar ve otorite karşısı bir şair olarak gündelik yaşamında bedeni ve davranışlarıyla yapamadıklarını, düşlemleri ve diliyle şiirlerinde yapmaya çalışır. Sadece egemen dili, dilin verili kurallarını yıkıma uğratmakla kalmaz; toplumun bireyi kısıtlayan yerleşik yaşam biçimine, beğenilerine, alışkanlıklarına, akıl ve mantık düzenine de başkaldırır. Baskı ve yasakları, geleneğin çizdiği sınırları aşındırmaya, kuralları tersyüz etmeye çalışır. Bundandır kurulu düzen karşısında susmama-

sı, sözünü sakınmaması, yazıklanmaması. Yılgınlığa düşmeden, korkusuzca yazıp söylemesi.

“*papağana silah çekme!*” bize bir kez daha gösterir ki İskender’in şiiri, her şeyden önce özgürleştiren, aşındıran bir şiirdir. Onda dil ve sözcükler bu amaca hizmet eder. “*kederli kelimeler değil / kuvvetli kelimeler kullanılmalı*” diyen şair, duygusal-düşünsel-eleştirel etkisi güçlü, yeni yüklerle donanmış, farklı çağrışımlar yaratan sözcükler kullanır. Bu yolla, yaşam ve gerçeklik karşısında, onları dile getirme ve başkaldırmada “*kıfayetsiz*” kalan dili ve anlatımı güçlendirmek, etkisini artırmak için alışılmadık bir sezış ve algılamayla dilin sınırlarını yıkar, sözün en doğal, pütürlü, keskin yerinden söyler şiirini. Burada durup onu dinlemek gerekir: “*kelimelerin kıfayetsizliğiydi zaten bir şairi darıltan ve /.../ asıl önemlisi sezış, evet kopkoyu, kopkoyu bir sezış! / ve bu sezışe bedelsiz bir ifade lazım! /.../ siz hiç deli bir jaguarla seviştiniz?! / siz hiç deli bir maymunla orman aradınız?! / şizofren bir kediyle flört ettiniz hiç?! / terkedilirsiniz! / delirmek, abartısız bir terk ve göç biçimidir. /.../ Anlattıkça içimde artan bir organ var. Kof ve müşkülpesent! / yarım sözlerin çaresizliği ve tohum böğürtüleri! /.../ kaldırın kaldırılarınızı hayatınızdan / ben bağıra bağıra koşmak istiyorum*”

Düşündüğü ve düşlediği her şeyi şiirde gerçekleştirmiştir küçük İskender. Reddetmiş, bağırmiş, isyan etmiş, yaşamı ve yazdıklarıyla varlığını ve sesini duyurmuştur. Papağan olmamış, papağana silah da çekmemiştir! Okurdan beklediği de bu olmalıdır.

Gonca Özmen

tehlíkeli oynaşma

*yamaçlarda duruyor kılıç!
sapında yaşlı maceraların kutsal kopuk parmakları,
saplandığı taşı kuşatan ölülerde
taze intikam kokuları!
esir düştüm esrarına bedenim..*

u z a k g ü n l ü k l e r

bir zamanların en özel sevgisine..

genlerimize çöreklenmiş ilk yolculuğun misafirliği
opal bavullarda bütün berbat hayatların tahlilleri ve
mıknatıs tenlerin üzerinde unutulmuş solgun temaslar
dilbaz martı ile ölgün yunusun tek nikâh şahidi;

pırıl pırıl bir miçooyum
kimseye görünmeyen sekizinci cüceyim
daha yeni boyamışım gemiyi açık siyaha
sağ avcumda poyraz sol avcumda uygunsuz rüyalar
kaç gümüşü altına çevirmiş profesör dudaklarım
hatırlarım
hem biliyorum asla çocuklara adanmaz
seyir defterleri..

sarıdan tahliye Babyface Limanı'nda
yağmura ve incecik bir yalnızlığa rağmen
şarap içmişim iki mavi liraya köpürte köpürte
oysa sen
bir kartpostal niyetine postalandığın cennetten
kötü bir haber olarak dönmüşsün yine bu yere...
ah
hatalı intiharların doğru tahmin edilmiş nedenleri...
bir gece sabaha karşı
alışılmış fırtınalarla
kayalıklarına bindirmişim
zalim âşıklar yaşıyormuş senin denizfenerinde!

ağzımda sönmüş bir gitanes sigarasıyla
şimdi bakıyorum da sığ okyanuslara
ne uzak günlüklerdeki telaşlar
ne de pazularımdaki arzu dövmeleri
hayret
hiç geçmiyor adın cızırtılı yardım çağrılarında
çaresiz bir filika gibi sığındığım
tahsilli gülümsemenden iz yok radarlarda da
ve kanını dondurmamış meğer
balerinler gibi döne döne batışım!
ne demişti bizi bir bıçak darbesiyle ayıran Kıran:
- *"ancak kara görüldüğünde kalkışılır gerçek ihanete,
ne kadar isterse istesin kavuşup kucaklaşamaz
iki deli dalga aynı mahşeri denizde!"*

neyse.. sevgilim!.
çözülün boynundaki palamar, idam mahkûmunun
ve the cure'un şarkıları kalsın sana bu kışaştan
gemi dibe oturdu, vakit tamam, artık ne olacaksa olsun
define bulamaz tahta kalpli korsanlar
bizim meşhur rotamız dolunaylar patlatır be kaptan!

2 ocak 1995

p i l

otomobilin altında kalmış
peygamber.

bir delikten içeri sızmaya çalışmış
hayatı boyunca kan.

kapan kapanmadan önce kararan hava
şişirmiş komik cinlerin etli ciğerlerini.

istanbul'a inen uçak
avcundan su içmiş karanlığın.

öyle yazmışsın mektubunda
öyle dedi akıl hastanesine yatırılan postacı.

28 kasım 1996

ç i n l o k a n t a s ı

'beni sevmene asla izin vermeyeceğim'
diye yazmıştın kapımdaki not defterine;
kendi kapımı çalmak zorunda kalmıştım
içerde olmadığımı bile bile!

gövdeni hatırlıyorum ansızın bu kış ormanında işte
uzun büyük parlak
siyah ve vahşi!
parçalayacak kadar siyah
ve onarabilecek kadar vahşi!
sanki
aşka hayattan daha fazla özen gösteren, çocuksu
ama hep hırpalanmış, hırpalandıkça palazlanmış bir ziyaretçi!

gövde'nin tarihi'nde yan yana dururdu yalnızlıklarımız
plastik ve acımasız, zehirli ve karmaşık
kısaca, birbirlerine sevgiyi öğretmeye çalışırken
birbirlerine kan içirdiklerini anlayan iki *serseri âşık!*

ellerinin saklamaya çabaladığı o şehir gecesi
başın omzumda, gözlerin kapalı, saçların açık
giderken citroen: dudaklarını döven neon gazı,
dudaklarındaki kazı tozu. *ölelim mi...* demiştin
bak şimdi tam sırası!

dağlarda bir çin lokantasıydık senle ben
müşterisiz
mütemadiyen ağlamaklı
için için eğlenceli
temiz..
çevresinde çizgifilm hayvanlarının oynadığı
bir çin lokantasıydık dağlarda senle ben
bir tahta masa iki iskemleyle sınırlıydı ülkemiz

mesela
yeni pişmiş pirinç pilavı dilinin üstünde yürürdü kokarca
ve sağ kulağındaki halka küpeden atlardı çılgılık çılgılığa
tenimdeki tüm yabancı bitki örtüsü
biz birbirimizin çatalı, bıçağı
biz birbirimizin incelik hırsız, gönül süsü
ayrılık, bir yutulmaz lokma gibi kaldı boğazımızda!

sevgilim, sevdanın sevdaya ettiğini etmez et, kemiğe
sarayın çıkışlarını tutarken uyuşturucu ve kaftan
merdivenlere yığılıp ölen son şehzade
son fırsat, kaçınılmaz son düet, son soytarının son yemini
son sonsuzluğa dokunan küstah kızıl kanaviçe!

dağlar, dersini verir acının kuşkusuz
aslolan, savruk ruhlara yakışan sahici ölümler bulmakta,
yoksa kimin kimin tabutunu çakacağı mühim değil
gecenin koynuna ihanet, bir orospu gibi sokulmakta!

"İlk baskısı 1998'de yapılan *Papağana Silah Çekme!*, küçük İskender'in sekizinci şiir kitabı. Şair, bu kitapta 1987 ile 1997 yılları arasında yazdığı 80'den fazla şiiri, 'tehlikeli oynaşma', 'gelecek salı sonbahar', 'kaknus' ve '18 numaralı kayıp valiz' başlıklı dört bölümde toplamıştır. Burada yine delişmen, sorgulayıcı, şaşırtıcı, kıvrak, pıtraklı, akortsuz, diri şiirlerle karşılıyor bizi. Okurunu da değiştiren, dönüştüren şiirler bunlar. Yine aşkın, pervasız, arzulu, kışkırtıcı, atak, oyunbozan bir şairleyiz. İskender, bu kapsamlı kitabıyla şiirinin gezindiği alanları, kurcaladığı meseleleri, çomak soktuğu arı kovanlarını iyiden çeşitlendiriyor. Özellikle 'çin lokantası', 'porsche', 'tam macera aşk maskları', 'şeyh zenne', 'paris', 'bakir', 'jiujitsu ekselansları', 'kötü çocuklar ölmeyecekler', 'orain istambul', 'isabel, senden bunu beklemezdik' adlı şiirler unutulmaz."

Gonca Özmen

#reddediş #özgürlük #cinsellik #oyun #ahlak #iktidar

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [t](#) | [X](#) canyayinlari

şiir

ISBN 978-975-07-6412-7

9 789750 764127